

Грень Л.М.

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ДІАЛЕКТИКА ЄДНОСТІ ТА ПРОТИРІЧ ЗМІСТУ КАТЕГОРІЙ «ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ» ТА «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ»

У статті наведено результати порівняльного аналізу категоріального змісту державного управління та державного регулювання, конкретизовано зміст і практичну спрямованість методів державного управління та державного регулювання. Доведено, що зміст категорій «державне управління» та «державне регулювання» перебуває в діалектичній єдності та в протиріччі, що зумовлює його відкритість для подальших наукових пошуків. Важливими перспективними напрямками щодо порушеної проблематики є зміст таких, що пов'язані з розглядом об'єктів державно-управлінського впливу через призму тих чи інших методів державного управління та державного регулювання.

Ключові слова: державне управління, державне регулювання, методи державного управління, методи державного регулювання, компетенція органів державної влади.

Постановка проблеми. Курс суспільних перетворень, проголошених у президентській програмі «Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», вимагає «забезпечення системи органів публічної влади та місцевого самоврядування підготовленими висококваліфікованими професійними кадрами, які спроможні розробляти, аналізувати та реалізовувати державну політику, творчо й ефективно виконувати управлінські функції, сприяти інноваційним процесам у предметній сфері їх діяльності з метою досягнення сталого розвитку України» [1, с. 24]. Підготовка «професійних управлінців нової генерації, що спроможні компетентно, якісно виконувати свою роботу для забезпечення розвитку України як демократичної, правової, соціальної держави та її інтеграції до світового співтовариства», є одним із завдань науки державного управління [1, с. 8]. На думку В.Д. Бакуменка, традиційний погляд на державне управління як на «організуючий і регулюючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей із метою її упорядкування, зберігання або перетворення, що спирається на її владну силу» [2, с. 150], поступається місцем аспекту взаємодії держави та громадянського суспільства, адже державне управління матиме сенс лише тоді, коли буде діяльністю системи, яка характеризується місією, функціональною структурою, ресурсами, адміністративною культурою, професійною державною службою, наукою державного управління. В.Д. Бакуменко акцентує увагу на тому, що «в Україні державне управління набуло офі-

ційного визнання і як вид діяльності, і як галузь науки, і як освітня спеціальність» [2, с. 150].

Однією з базових дефініцій у науці та практиці державного управління є категорія «державне регулювання». «Регулювання й управління як соціальні явища, маючи спільну сферу застосування, передбачають різний за характером вплив на об'єкти управління з метою досягнення певних результатів, тобто реалізації встановлених цілей і завдань управлінського впливу» [3, с. 81]. Зміст категорій «державне управління» та «державне регулювання» перебувають у діалектичній єдності та у протиріччі, що зумовлює його відкритість для подальших наукових пошуків. Актуальним напрямом щодо державно-управлінського впливу на об'єкти управління з метою досягнення певних результатів є реалізація органами державного управління владних повноважень. Розмежування повноважень органів публічного управління відповідно до компетенції управління та регулювання зумовлює необхідність конкретизації змісту та практичної спрямованості методів кожного з вищенаведених напрямів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика діалектики єдності та протиріч змісту категорій «державне управління» та «державне регулювання» постійно перебуває у межах кола наукових пошуків вітчизняних дослідників. З огляду на складність і багатогранність вияву змісту порушеної проблематики вона не досить часто знаходить свій розвиток у так званому чистому вигляді. Методологічна основа для розу-

міння єдності та протиріч між державним управлінням і державним регулюванням була закладена у роботах таких учених: В.Б. Авер'янова (визначив співвідношення понять «державне управління» та «державне регулювання»; проаналізував теоретичні аспекти взаємодії державного управління та адміністративного права, побудови та функціонування системи органів виконавчої влади) [3], В.Д. Бакуменка (простежив еволюцію дефініції «державне управління»; окреслив методологічні підходи до формування державно-управлінських рішень у практиці державного управління) [4; 5], А.В. Вербицької (проаналізувала концепції державної політики у сфері інтернаціоналізації вищої освіти в процесі інтеграції до європейського освітнього наукового простору) [6], С.М. Домбровської (здійснила комплексний аналіз теоретичних аспектів вирішення проблем державного управління інноваційними процесами в системі вищої школи шляхом упровадження демократичних процедур і професійного менеджменту; розглянула засади державного та регіонального управління, питання побудови структур державного управління та вдосконалення менеджменту в органах державної влади) [7; 8], В.М. Князева (визначив правову природу поняття «державне управління»; порушив проблему професійно-етичної та етико-психологічної проблематики державної служби) [9], О.М. Кондрашова (звернув увагу на особливості формування системи публічного управління в Україні та інших державах світу на тлі загальнопланетарних глобалізаційних процесів наприкінці ХХ – початку ХХІ століть; обґрунтував основні теоретико-методологічні засади й визначив політико-правові, ідеологічні та інші передумови й чинники розбудови вітчизняного інституту публічного управління) [10], В.Я. Малиновського (закцентував свою увагу на уточненні, вдосконаленні та впорядкуванні понятійного апарату науки державного управління) [11], В.М. Мороза (навів визначення дефініції «державне регулювання» [2, с. 148]; розглянув актуальні проблеми процесу формування, використання та розвитку трудового потенціалу країни на державному рівні з прийняттям до уваги релігійно-культурологічних і гендерних особливостей відношення до праці та перспектив її використання; запропонував підходи щодо формування мотиваційного механізму стимулювання трудової активності громадян з урахуванням протиріччя між індивідуальною власністю людини на наявний в неї трудовий потенціал і суспільно-державною участю в процесі його формування та розвитку) [12], Н.Р. Ниж-

ника (розкрив теоретичні та практичні проблеми державного управління в Україні, у процесі дослідження використав нові методологічні підходи під час розгляду концептуальних основ централізації та децентралізації у сфері державного управління) [13], В.М. Огаренка (дослідив окремі аспекти державного управління розвитком вищої освіти та вищими навчальними закладами) [14] та інших.

Серед зарубіжних учених, предметом наукової уваги яких була обрана проблематика управління та регулювання, можемо виділити колектив авторів (М. Фредерікс, Б. Конделлас, Дж. Фредерікс, В. Влох, Лам Хан, М.В. Росс), монографія яких становить добірку статей авторів трьох континентів про соціальні аспекти управління: значення людського капіталу, управління людськими ресурсами в теорії та практиці, роль знань та її вдосконалення, а також етичні та психологічні аспекти управління людськими ресурсами [15]; І. Баша (зробив аналіз сучасної соціально-наукової літератури з питань управління: основні поняття та знання, що склалися в процесі вивчення державного управління на різних рівнях політики та формування політики; присвятив свої наукові праці тематиці, що містить управління як реформування держави, демократичне управління, європейське управління та глобальне управління) [16]; А. Хассела (здійснив ретельний огляд широкомасштабної літератури, що охоплює різні теоретичні та концептуальні підходи до багаторівневого управління та їх застосування до формування політики у внутрішньому, регіональному та глобальному контексті) [17]; К. Мясковську-Дасккевич, Б. Шмуліка, Дж. Циммермана (оприлюднили результати роботи групи вчених із десятка дослідницьких центрів у Польщі з досвіду місцевого самоврядування) [18] та інших.

Проблематика уточнення змісту дефініції державного управління та державного регулювання є предметом обговорення під час роботи науково-комунікативних заходів. Наприклад, учасники Міжнародної науково-практичної конференції «Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях» (17 – 19 травня 2018 р., м. Маріуполь, Донецький державний університет управління) зосередили увагу на особливостях публічного управління для забезпечення сталого розвитку, інтеграції України до європейського та світового співтовариств, запровадженні сучасних практик взаємодії держави та суспільства; С.Ф. Маровою було запропоновано влас-

ний перелік інструментів публічного управління сталим розвитком України, у якому державні та регіональні адміністративні рішення підтримуються іншими суб'єктами публічної політики [19, с. 73–77]; Д.Л. Тарасенко навів досвід Канади, який спрямований на соціальну стратегію сталого розвитку [19, с. 107–110]. Серед останніх найбільш знакових науково-комунікативних заходів, тематика яких була спрямована на пошук ефективних механізмів управлінських і регулюючих впливів із боку органів державної влади, треба виділити Міжнародну науково-практичну конференцію «Треті Таврійські юридичні наукові читання» (18 – 19 травня 2018 р., м. Київ, Навчальний науково-гуманітарний інститут Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського) та Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми публічного та приватного права» (25 травня 2018 р., м. Запоріжжя, Класичний приватний університет), на яких науковці звернули увагу на необхідність розвитку теоретико-методологічного підґрунтя державно-управлінської науки та конкретизації змісту її основних категорій. Вищенаведене свідчить не лише про актуальність обраного нами предмета наукового пошуку, а й про неабияку його значущість.

Постановка завдання. Визначити компетенцію державного управління та регулювання в його діалектичній єдності та протиріччі, конкретизувати зміст і практичну спрямованість методів кожного з вищенаведених напрямів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті сформульованої мети нашого наукового пошуку вважаємо за необхідне провести аналіз змісту існуючих у межах державно-управлінської думки тлумачень категорій «державне управління» та «державне регулювання». Концептуалізацію змісту категорії «державне управління» подано в таблиці 1.

Беручи до уваги зміст наведених у таблиці 1 тлумачень, вважаємо за можливе сформулювати такі основні тези:

– автори кожного з наведених визначень звертають увагу на те, що державне управління є впливом (діяльністю) органів державної (публічної) влади;

– більшість із розглянутих нами в таблиці 1 тлумачень визначає об'єкти державного управління через економіку, культуру;

– наведені тлумачення мають різні акценти у формулюванні свого визначення: наприклад, В.Я. Малиновський і С.І. Чернов акцентують свою увагу на управлінському впливі органів

публічного управління на об'єкти управління згідно з вимогами законодавства, водночас учені у запропонованому тлумаченні не наводять своєї думки щодо контролю державних органів за розвитком усіх сфер суспільного життя; В.Б. Авер'янов зосереджує свою увагу на організуючому впливі органів публічного управління на суспільні явища та процеси, але не розкриває зміст його форм; О.Ю. Висоцький розкриває дефініцію «державне управління» через здійснення повноважень виконавчої влади з організації виконання законів, управлінських функцій, реалізації державної політики, але не наводить умови для їх здійснення. Крім того, деякі з авторів наведених вище визначень для розкриття змісту категорії «державне управління» використовують такі дефініції, як «самостійний вид діяльності» (Ю.П. Битяк), «специфічна діяльність» (В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак), не розкриваючи, в чому саме полягає самостійність чи специфічність відповідної діяльності. На нашу думку, більш вдалим з академічного погляду є визначення І.П. Голосніченка, М.Ф. Стахурського й Н.І. Золотарьової. Наш вибір зумовлений тим, що вчені звернули увагу на виконавчо-розпорядчий характер діяльності органів держави у реалізації законів, практичному виконанні завдань і функцій держави.

Отже, визначення державного управління, незважаючи на більш ніж достатній рівень теоретико-методологічного обґрунтування його змісту, не має остаточного формулювання та перебуває у своєму розвитку.

Концептуалізацію змісту категорії «державне регулювання» наведено в таблиці 2.

Беручи до уваги зміст наведених у таблиці 2 тлумачень, вважаємо за можливе сформулювати такі основні тези:

– автори кожного з наведених визначень звертають увагу на те, що державне регулювання є цілеспрямованим впливом держави на організацію життєдіяльності суспільства; що інструментарієм державного впливу виступають закони, нормативно-правові акти, за якими відбуватиметься розвиток системи державного управління та створюватимуться умови для діяльності суб'єктів та об'єктів управління в напрямі, бажаному для держави;

– більшість із розглянутих нами в таблиці 2 тлумачень визначає об'єкти державного регулювання через органи державного управління шляхом здійснення законів, нормативних і правових актів, розпоряджень щодо існування соціально-еконо-

мічної системи й ефективної організації життєдіяльності суспільства;

– наведені тлумачення по-різному акцентують увагу на формулюванні свого визначення: наприклад, В.Я. Малиновський трактує державне

регулювання як «економічний метод державного управління», здійснюваний «відповідними державними органами та громадськими організаціями», водночас учений не акцентує свою увагу на системі типових заходів законодавчого, виконав-

Таблиця 1

Концептуалізація змісту категорії «державне управління»

№	Автор	Визначення	Квінтесенція
1.	Авер'янов В.Б., Кубко Є.Б.	«Державне управління – це діяльність особливого роду, зміст якої полягає у виконанні законів та інших актів органів державної влади шляхом різних форм організуючого впливу на суспільні явища та процеси» [20, с. 65]	Організуючий вплив органів публічного управління щодо забезпечення виконання норм і правил, передбачених законодавством
2.	Ковбасюк Ю.В., Бакуменко В.Д.	«Державне управління (англ. governance) – діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для якнайповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою й суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами» [5, с. 157]	Коригуючий вплив органів державної влади щодо вироблення спільних інтересів суспільства та держави
3.	Битяк Ю.П.	«Державне управління – самостійний вид державної діяльності, що має організуючий, виконавчо-розпорядчий, підзаконний характер, особливої групи державних органів (посадових осіб) щодо практичної реалізації функцій і завдань держави в процесі повсякденного й безпосереднього керівництва економічним, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом». «Державне управління – це частина державної діяльності, що має своїм основним призначенням здійснення виконавчої влади. Державний характер такого управління полягає в тому, що в його процесі реалізуються завдання, функції та інтереси держави. Для його здійснення створюють спеціальні органи (встановлюють посади), які діють у рамках законів і в межах своїх повноважень» [21, с. 8].	Реалізація посадовими особами керівництва в усіх сферах публічного управління. Здійснення виконавчої влади щодо реалізації завдань, функцій, інтересів держави
4.	Коломоєць Т.О.	«Державне управління – це вид соціального управління, вид специфічної діяльності держави, що отримує вияв у функціонуванні її органів, які впливають на суспільні відносини з метою її урегулювання відповідно до державних інтересів» [22]	Регулюючий вплив органів публічного управління на взаємодію держави та суспільства
5.	Голосніченко І.П., Стахурський М.Ф., Золотарьова Н.І.	«Державне управління – це підзаконна, юридично-владна діяльність органів держави виконавчо-розпорядчого характеру, що спрямована на реалізацію законів, практичне виконання завдань і функцій держави, за допомогою якої здійснюється організуючий вплив на суспільні відносини у сферах економіки, соціально-культурного й адміністративно-політичного будівництва» [23, с. 19]	Повноваження органів державної влади щодо розвитку суспільних відносин у сферах економіки, культури, політики
6.	Кузьменко О.В., Пастух І.Д., Плугатар М.В., Співак М.В., Колпаков В.К.	«Державне управління – специфічна діяльність держави, що виявляється у функціонуванні низки уповноважених структур (органів), які безперервно, плановірно, владно і в рамках правових установлень впливають на спільну систему з метою її вдосконалення відповідно до публічних інтересів» [24, с. 15].	Здійснення публічного управління уповноважених органів у правовому полі
7.	Малиновський В.Я.	Державне управління «можна визначити як багатогранну організуючу діяльність держави, яка здійснюється на основі та відповідно до чинного законодавства через	Діяльність органів влади щодо виконання чинного

чого та контрольного характеру; А.Б. Авер'янов наголошує на регулюючому впливі держави на об'єкти управління та суспільне їхнє середовище та створення умов для розвитку ефективної діяльності керованих об'єктів, не розкриваючи ці умови. У наведених визначеннях деякі вчені по-різному

Таблиця 2

Концептуалізація змісту категорії «державне регулювання»

№	Автор	Визначення	Квінтесенція
1.	Авер'янов А.Б.	«З огляду на аналіз правових актів застосовується не тільки в межах виконавчої влади та передбачає не тільки вплив на об'єкти управління, а й вплив на суспільне середовище цих об'єктів. Таке середовище означає соціальні процеси та явища, які безпосередньо впливають на стан певного об'єкта управління. Отже, державне регулювання створює умови для діяльності суб'єктів та об'єктів управління в напрямі, який є бажаним для держави та за яким відбуватиметься розвиток системи управління загалом. Причому державне регулювання передбачає декілька варіантів майбутньої діяльності керованих об'єктів, створюючи можливість діяти найбільш ефективно» [3, с. 81].	Регулюючий вплив на об'єкти управління та суспільне їхнє середовище; створення умов для розвитку ефективної діяльності керованих об'єктів
2	Владіміров Т.О.	«Державне регулювання – це сукупність інструментів, за допомогою яких держава встановлює вимоги до підприємств і громадян. Воно містить закони, формальні та неформальні розпорядження й допоміжні правила, що встановлюються державою, а також недержавними організаціями або організаціями саморегулювання, яким держава делегувала регуляторні повноваження. Це набір здійснюваних державними структурами заходів, спрямованими на контроль за поведінкою індивідів або груп, які потрапляють під контроль цих структур. Воно містить закони та допоміжні інструменти, що створюються державою, а також правила, що встановлюються державними й недержавними агентствами в рамках делегованих повноважень. Можна виділити дві сфери державного регулювання: тарифне (цінове) регулювання, що охоплює економічні аспекти, які впливають безпосередньо на ринкові рішення, та нетарифне (нецінове) регулювання, що охоплює соціальні та адміністративні аспекти» [28, с. 153].	Делегування державою державним структурам регуляторних повноважень набору заходів, спрямованих на контроль за поведінкою суб'єктів; цінове та нецінове регулювання
3.	Мороз В.М.	«Державне регулювання – сукупність цілеспрямованих форм, методів і напрямів впливу, що застосовуються органами державного управління для впорядкування системи суспільно-економічних відносин із метою стабілізації та пристосування існуючої суспільно-політичної системи до умов, що змінюються. Під регулюванням зазвичай розуміють діяльність, спрямовану на коригування роботи системи (елементів системи) з метою забезпечення досягнення системою (елементами системи) такого стану, який забезпечує її (їх) роботу відповідно до визначених характеристик» [2, с. 148].	Регулюючий вплив на систему суспільно-економічних відносин; діяльність, спрямована на коригування роботи системи
4.	Борисов А.Б., Гревцов Ю.І., Козліхін І.Ю.	«Державне регулювання (англ. State regulation) – цілеспрямований вплив держави на організацію певної сфери життєдіяльності суспільства шляхом видання законів та інших нормативних правових актів, що визначають запропоновані державою правила діяльності у відповідній сфері. Державне регулювання передбачає, з одного боку, формування механізмів і стимулів певної організації діяльності, а з іншого – застосування заходів державного примусу до осіб, які порушують вимоги, виражені в правових актах [29, с. 129; 31].	Регулюючий вплив на систему шляхом видання законів, нормативно-правових актів і примусу їх виконання
6.	Малиновський В.Я.	«Державне регулювання – економічний метод державного управління, який є системою типових заходів законодавчого, виконавчого та контрольного характеру, що здійснюються відповідними державними органами та громадськими організаціями з метою стабілізації та пристосування існуючої соціально-економічної системи до постійно змінюваних умов» [11, с. 46].	Економічний метод державного управління, спрямований на стабілізацію та адаптацію системи до змінюваних умов

тлумачать дефініцію «державне регулювання»: «сукупність інструментів» (Т.О. Владіміров), «сукупність цілеспрямованих форм, методів і напрямів впливу» (В.М. Мороз), «вплив держави на організацію певної сфери життєдіяльності суспільства» (Ю.І. Гревцов, І.Ю. Козліхін), «економічний метод державного управління» (В.Я. Малиновський). На нашу думку, під академічним кутом зору більш змістовне тлумачення категорії «державне регулювання» надано В.М. Морозом. Наш вибір зумовлений тим, що вчений звернув увагу на форми, методи та напрями регулюючого впливу держави, їхню роль у впорядкуванні системи суспільно-економічних відносин, у стабілізації існуючої суспільно-політичної системи.

Отже, визначення державного регулювання, як і визначення державного управління, має достатній рівень теоретико-методологічного обґрунтування свого змісту, проте кожний учений має своє бачення на визначення цієї дефініції, що відкриває можливості для подальших наукових досліджень.

Беручи до уваги обраний нами предмет наукового пошуку, вважаємо за необхідне розглянути методи, які зазвичай використовуються у межах державного управління та державного регулювання. На переконання В.Д. Бакуменка та С.О. Кравченка, до методів державного управління належать такі [2, с. 398]:

– морально-етичні (засновані на зверненні до гідності, честі та совісті людини; їхнє завдання полягає у формуванні доброї психологічної обстановки, сприятливої для вирішення поставлених завдань);

– соціально-політичні (впливають на відповідні інтереси людей та їхніх угруповань, їхній статус у суспільстві, можливості самореалізації);

– економічні (зумовлені роллю економічних інтересів у житті суспільства та, відповідно, в управлінських процесах; вони використовують різноманітні економічні інструменти впливу);

– адміністративні (визначають поведінку та діяльність людей; їх зараховують до жорстких засобів впливу).

За твердженням В.Я. Малиновського, «методи державного управління численні та різноманітні, що пояснюється багатоманітністю управлінських функцій», і вчений тлумачить їх «як способи здійснення організуючого впливу у стосунках між суб'єктами та об'єктами управління. У такому розумінні до методів примикає і стиль управлінської діяльності. Але не як особисті, індивідуальні риси роботи управлінських кадрів, а як сукупність прийомів діяльності, що виступають

окремим виявом більш загального явища – методів управління» [31, с. 283].

На думку Т.О. Владімірова, «методи державного регулювання поділяють на дві групи: 1) «методи прямого впливу» (адміністративного характеру) і 2) «методи непрямого, (опосередкованого) впливу», до них належать «ті, що не прямо регламентують поведінку суб'єктів ринку, а через створення певного середовища для його діяльності, яке мотивує ту або іншу його поведінку» [28, с. 153–154].

На погляд М.С. Байнової, методи державного управління розкриваються через методи функціонування органів державної влади та методи забезпечення цілей і функцій державного управління. До методів функціонування органів державної влади вчений зараховує методи прямого або опосередкованого регулюючого впливу (наприклад, державний контроль), методи правового регулювання, метод переконання, метод публічного адміністрування й такі інші, а до методів забезпечення цілей і функцій державного управління – соціально-політичні, економічні, адміністративні, соціально-психологічні, методи морального впливу, ідеологічні, контрольні методи [32, с. 106].

На переконання А.Б. Борисова, Ю.І. Гревцова та І.Ю. Козліхіна, «методи та засоби державного регулювання становлять складну систему економічних, правових, організаційно-адміністративних, соціальних та інших заходів» («Великий юридичний словник», «Енциклопедія права») [29; 30].

З огляду на проведене нами дослідження можемо зробити попередні висновки щодо методів державного управління та державного регулювання:

– методи державного управління та державного регулювання не є тотожними: усе залежить від сили управлінського впливу, від масштабу діяльності органів державної влади;

– методи державно-управлінського впливу, незважаючи на різні класифікації, мають спільні, а інколи й тотожні риси, наприклад прямий та опосередкований вплив на об'єкти управління, економічні, правові, організаційно-адміністративні, соціальні та інші заходи.

Висновки. Проблематика знаходження єдності та протиріч змісту категорій «державне управління» та «державне регулювання» не вирішена та й не може бути вирішеною, адже категоріальний зміст відповідних дефініцій перебуває на стадії свого розвитку, що, з одного боку, ускладнює роботу вченого щодо вибору методів державного управління та державного регулювання, а з іншого – залишає місце для наукової творчості дослідників.

Серед перспективних напрямів щодо порушеної проблематики найбільш важливими, на наш погляд, є зміст таких, що пов'язані з розглядом об'єктів державно-управлінського впливу через призму тих чи інших методів державного управління та державного регулювання.

Список літератури:

1. Іжа М.М. Професіонали, озброєні доброю стратегією, долають усі перешкоди для процвітання України. Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ. Одеса, 2015. Вип. 3 (63): спецвипуск до 20-річчя ОРІДУ НАДУ при Президентіві України. С. 24.
2. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. К.: НАДУ, 2010. 820 с.
3. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. К.: Факт, 2003. 384 с.
4. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Київ, 2000. 328 с.
5. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. К.: НАДУ, 2011. Т. 1. Теорія державного управління / наук.-ред. колегія: В.М. Князев (співголова), І.В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с.
6. Вербицька А.В. Інтеграція вищої освіти України в європейський освітньо-науковий простір: монографія. Чернігів, 2017. 2010 с.
7. Домбровська С.М. Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних змін: монографія. Харків, 2009. 176 с.
8. Домбровська С.М., Гусаров О.О., Дуднєва Ю.Е. Проблеми та перспективи розвитку державного управління: монографія. Харків, 2014. 172 с.
9. Методологія державного управління: словник-довідник / Уклад.: В.Д. Бакуменко (кер. авт. кол.); за заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. Київ, 2004. 196 с.
10. Кондрашов О.М. Трансформація публічного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства та глобалізаційних процесів: вітчизняний та закордонний досвід: монографія. Київ, 2016. 624 с.
11. Малиновський В.Я. Словник термінів і понять з державного управління. Київ: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2005. 254 с.
12. Мороз В.М. Мотиваційний механізм стимулювання трудового потенціалу України: державно-управлінський аспект: монографія. Харків, 2012. 408 с.
13. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / Авт. кол.; відпов. ред. – проф. Н.Р. Нижник. Київ: УАДУ при Президентіві України, 1997. 448 с.
14. Огаренко В.М. Державне регулювання діяльності вищих навчальних закладів на ринку освітніх послуг: монографія: Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. Київ, 2005. 328 с.
15. Human Resource Management and Corporate Competitiveness Editor: Csaba Bálint ILLÉS, CSc Copyright, 2012. Gödöllő, Hungary. 420 p.
16. Bache I. Multi-level Governance in the European Union / in. Levi-Faur, D.(ed.) Oxford Handbook of Governance, Oxford: Oxford University Press, 2012. 238 p.
17. Hassel A. Multi-level governance and organized interests / in Enderlein H., Walti S. and Zurn M. (ed.) Handbook on Multi-level Governance. Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA: Edward Elgar, 2010. 320 p.
18. Zimmerman J. Decyzja administracyjna / in Miaskowska-Daszkievicz K. and Szmulik B. (ed.). Encyklopedia samorządu terytorialnego: The encyclopedia of local government. Warszawa: Oficyna Wolters Kluwer business. 2010. 336 p.
19. Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях: зб. мат. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Маріуполь, 17–19 травня 2018 р.). Маріуполь, 2018. 284 с.
20. Кубко Є.Б. Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять. Адміністративне право України: у 2 т. / В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк та ін.; за ред. В.Б. Авер'янова. Київ, 2004. Т. 1. С. 63–67.
21. Адміністративне право України: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гарашук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. Харків, 2010. 624 с.
22. Адміністративне право України: підручник / За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. Т.О. Коломоєць. Київ, 2008. 528 с.
23. Голосніченко І.П., Стахурський М.Ф., Золотарьова Н.І. Адміністративне право України: основні поняття: навч. посібник / За заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І.П. Голосніченка. Київ, 2005. 232 с.
24. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем): навч. посібник. / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак. Київ, 2015. 232 с.
25. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібник. Луцьк, 2000. 558 с.

26. Основи державного управління. Частина I / О.Ю. Висоцький, О. Є. Висоцька, Ю. П. Шаров. Дніпропетровськ, 2008. 52 с.
27. Текст лекцій з дисципліни «Державне та регіональне управління» (для студентів 2 курсу напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» денної форми навчання) / С.І.Чернов, М.М. Новікова, С.О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. Харків, 2014. 140 с.
28. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю.В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. Т. 4: Галузеве управління / наук.-ред. колегія: М.М. Іжа (співголова), В.Г. Бодров (співголова) та ін. 2011. 648 с.
29. Борисов А.Б. Большой юридический словарь. Москва, 2010. 848 с. URL: <https://jurisprudence.academic.ru/8330/>.
30. Гревцов Ю.И., Козлихин И.Ю. Энциклопедия права: учебное пособие. Москва, 2008. 772 с.
31. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібник. Київ: Атіка, 2003. 576 с.
32. Байнова М.С., Медведева, Ю.С. Рязанцева. Основы государственного и муниципального управления. Москва, 2016. 459 с.

ДИАЛЕКТИКА ЕДИНСТВА И ПРОТИВОРЕЧИЙ СОДЕРЖАНИЯ КАТЕГОРИЙ «ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ» И «ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ»

В статье приведены результаты сравнительного анализа категориального содержания государственного управления и государственного регулирования, конкретизировано содержание и практическая направленность методов государственного управления и государственного регулирования. Доказано, что содержание категорий «государственное управление» и «государственное регулирование» находится в диалектическом единстве и в противоречии, что предопределяет его открытость для дальнейших научных поисков. Важными перспективными направлениями относительно поднятой проблематики является содержание таких, которые связаны с рассмотрением объектов государственно-управленческого влияния через призму тех или иных методов государственного управления и государственного регулирования.

Ключевые слова: государственное управление, государственное регулирование, методы государственного управления, методы государственного регулирования, компетенция органов государственной власти.

DIALECTICS OF UNITY AND CONTRADICTIONS IN THE CONTENTS OF “STATE MANAGEMENT” AND “STATE REGULATION” CATEGORIES

The article exposes the results of comparative analysis of categorical contents of state management and state regulation, clarifies the content and practical directedness of state management and state regulation. It has been proved that the contents of categories of “state management” and “state regulation” are in dialectical unity and simultaneously in contradiction that stipulates their openness for further scientific research. Important perspective directions as to the problematic concerned are the essence of those connected with the viewing of state management influence objects through the prism of certain methods of state management and state regulation.

Key words: state management, state regulation, methods of state management, methods of state regulation, state agencies' competency.